

Περίληψη ομιλίας στην Ελληνική Αρχιτεκτονική Εταιρεία (ΕΑΕ)

Ερμηνεύοντας το *genius loci* του Αυτού και του Άλλου: Η περίπτωση του Δ. Πικιώνη και του Frank Lloyd Wright

Αργυρώ Λουκάκη, Καθηγήτρια ΕΑΠ

Η ομιλία εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο δύο εμβληματικοί αρχιτέκτονες του 20^{ου} αιώνα, ο Δημήτρης Πικιώνης και ο Frank Lloyd Wright, ερμήνευσαν το «*genius loci*», το «πνεύμα του τόπου», ως πραγματική και συμβολική εν-τοπιότητα. Διαθέτοντας διαφορετικού είδους παιδεία και τάλαντο, που θίγονται συνοπτικά, ο μεν πρώτος αναζήτησε το *genius loci* ως όρο και πρόκληση για δημιουργική ανταπόκριση στην πνευματική σύνθεση του συνόλου της ελληνικής με την παγκόσμια πνευματική και χωρική παράδοση, ενώ ο δεύτερος τόσο σε ποικίλους αρχαίους πολιτισμούς, όσο και στη διαστημική τεχνολογική έξαρση της εποχής και της χώρας του. Παράλληλα, αυτά τα διαφορετικά αρχιτεκτονικά ταμπεραμέντα υπήρξαν πρωτοπόροι ευαισθησίας, καθώς συνέλαβαν και εφάρμοσαν οικογεωγραφικές αρχές στην αρμονική ένταξη του αρχιτεκτονήματος στο φυσικό περιβάλλον. Με τον τρόπο αυτό, το έργο τους απεικονίζει αφ' ενός τις προσωπικές τους πνευματικές διαδρομές, και αφ' ετέρου το ευρύτερο εθνικό και παγκόσμιο κλίμα της εποχής τους, το οποίο οι Πικιώνης και Wright ερμήνευσαν αλλά και προσδιόρισαν.

Κοινή μήτρα έμπνευσης και αναφοράς ως αρχέτυπο και ασυνείδητο στάθηκε ο παραδοσιακός Ιαπωνικός χώρος, τόσο ο αρχιτεκτονημένος, όσο και ο «φυσικός» των έξοχων περικλειστων κήπων και οριζόντων. Ο χώρος αυτός παρουσιάζεται συνοπτικά, προκειμένου να λειτουργήσει στη συνέχεια ως απαραίτητος όρος σύγκρισης. Στην περίπτωση του Πικιώνη, φαίνεται ότι η θητεία του στο Παρίσι, η επίδραση του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα και η πνευματική στάση του Άγγελου Σικελιανού στάθηκαν σημαντικοί οδοδείκτες προς την κατεύθυνση της Ανατολής, ενώ ο Wright γνώρισε την Ιαπωνική τέχνη και αρχιτεκτονική τόσο μέσα από εκθέσεις στις ΗΠΑ, όσο και άμεσα, σε διαρκή και επαναλαμβανόμενη επαφή ποικίλου είδους με την Ιαπωνία και εν γένει την Άπω Ανατολή.

Στη διάρκεια της ομιλίας παρουσιάζονται, με τρόπο συγκριτικό, παραδείγματα δημιουργικής ανταπόκρισης των δύο αρχιτεκτόνων στο πνεύμα (*genius*) του επιλεγμένου υλικού και συμβολικού τόπου (*locus*) αναφοράς, και της επίσης επιλεγμένης πνευματικής τους ένταξης, σαν αναστοχαστικό ερέθισμα για τη σημερινή δημιουργική εγρήγορση στην Ελλάδα.

Με εκτίμηση,



Αργυρώ Λουκάκη
Καθηγήτρια Τέχνης-Αρχιτεκτονικής Πολεοδομίας, ΕΑΠ